

**ALBERT
& PAOLA**

HET GEHEIM VAN
DE LIEFDE

Jo De Poorter

**ALBERT
& PAOLA**

HET GEHEIM VAN
DE LIEFDE

P E L C K M A N S

INHOUD

	Het versluierde waarom	7
Hoofdstuk 1	Het geheim van Roncalli	11
Hoofdstuk 2	Het geheim van Montal	35
Hoofdstuk 3	Het geheim van Lateranen	67
Hoofdstuk 4	Het geheim van Zevenkerken	87
Hoofdstuk 5	Het geheim van Fenffe	111
Hoofdstuk 6	Het geheim van Valclaren	131
Hoofdstuk 7	Het geheim van Van Weltbauer	153
Hoofdstuk 8	Het geheim van Broussais	173
Hoofdstuk 9	Het geheim van Père Ubu	199
Hoofdstuk 10	Het geheim van Ratzinger	221
Hoofdstuk 11	Het geheim van Sigerio	237
	Het geheim van de kroon	265
	Namenregister	278

Albert en Paola in Rome, 1965

HET
VERSLUIERDE
WAAROM

Albert & Paola: Het geheim van de liefde onthult de sleutelmomenten uit een van de belangrijkste en bekendste koninklijke liefdesverhalen van de hedendaagse geschiedenis. Het geeft antwoord op die vragen die zelden gesteld werden en zeker nooit echt beantwoord. Tot nu.

Albert & Paola: Het geheim van de liefde is de wedsamenstelling van de feiten die voor een deel gruwelijk publiekelijk waren, maar voor een ander stuk nog altijd heimelijk verborgen zijn gehouden. Dit boek werpt voor het eerst licht op *het verschuierde waarom* van het sprookje dat een nachtmerrie werd en uiteindelijk een godgegeven mirakel.

Albert & Paola: Het geheim van de liefde heeft de twee hoofdrolspelers de kans geboden om hun versie te geven; de majesteiten hebben echter gekozen om hun verhaal niet zelf te commentariëren, maar te laten optekenen door een geïnformeerde en objectieve buitenstaander.

Albert & Paola: Het geheim van de liefde wil in het jaar van hun vijfenzestigste huwelijksverjaardag een briljanten eerbetoon aan hun uitzonderlijke liefde brengen. Voor allen die houden van een hartverscheurend koningsdrama met een even verrassende als wonderbaarlijke afloop. Voor allen die het willen begrijpen en vooral voor de twee die ervoor verantwoordelijk zijn.

Paola Ruffo di Calabria, ca. 1959

1 HET
GEHEIM VAN
RONCALLI

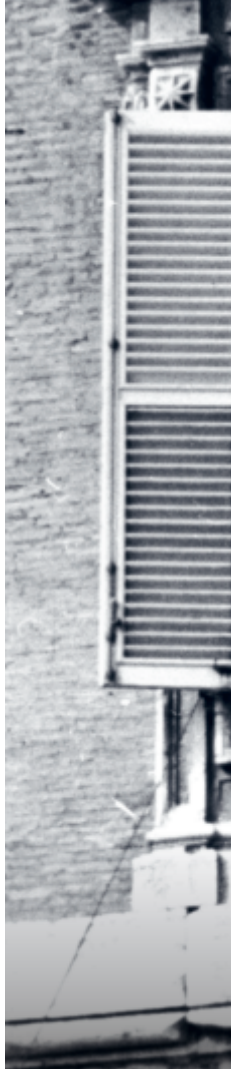
Als vertegenwoordiger van het Belgische vorstenhuis maakt de twintiger Albert in Rome de kroning van de nieuwe paus mee. Als telg van de hoge Italiaanse adel is daar ook de prinses Paola Ruffo di Calabria bij aanwezig. De prins van vierentwintig valt niet alleen voor haar verpletterende schoonheid, maar ook voor de aantrekkelijkheid van haar achtergrond en positie. Hun romance leest als een Italiaanse novelle tegen de filmische achtergrond van het Rome uit de jaren vijftig. Zoals in *Lady en de Vagebond* eten ze spaghetti en als Audrey Hepburn en Gregory Peck in *Roman Holiday* scheren ze met de Vespa langs de Spaanse Trappen en de Trevifontein. Zij noemt hem Tino, hij haar Lita. Het knellende harnas van het leven aan het hof zal al snel alle bloed uit hun idyllische relatie persen.

Via Vittorio Veneto, Rome, 1958

Sint Pietersplein, Vaticaanstad, 1950

14

Italianen bekijken de inhuldiging van Paus Johannes XXIII op televisie

Piazza Navona, Rome, 1956

Verkiezing Paus Johannes XXIII, 1958

ZIJN ZIN

Prins Albert van Saksen-Coburg is vierentwintig als de affaire met de Italiaanse prinses Paola Ruffo di Calabria ontluikt. Dat gebeurt in Rome op 4 november 1958 bij een receptie na de kroningsplechtigheid van paus Johannes XXIII. Albert vertegenwoordigt daar het Belgische koningshuis. Terwijl de gregoriaanse gezangen onder de eeuwenoude gewelven van de Sint-Pietersbasiliek golven, kijkt hij verstrooid rond en merkt plots een jonge blonde vrouw op. Zijn blik wordt beantwoord met een schuchtere oogopslag. 's Avonds op de receptie in het Doria Pamphili Paleis die baron Jo van der Elst te zijner ere organiseert, ziet hij haar terug. Zesenzestig jaar later herinnert hij zich dat moment nog alsof het gisteren was. 'Plotseling zag ik daar die verrukkelijke verschijning die bij ons kwam staan. Ze keek en luisterde. Ik hoorde dat ze Frans sprak. En ik dacht bij mezelf: die wil ik terugzien.' Paola vindt Albert een charmante man, maar bewaart afstand. 'Van België kende ik alleen Kuifje. Ik had van Albert nog nooit horen spreken. Alleen een beetje over Boudewijn. We hebben kort met elkaar gepraat, maar ik was moe en ik wilde vroeg gaan slapen. In de loop van de avond zag ik hem regelmatig spreken met andere genodigden, maar van het protocol mocht je niet voor hem vertrekken. Dus wij moesten wachten. En hij ging maar niet weg, want hij had het naar zijn zin.'

**'Ze keek en luisterde.
Ik hoorde dat ze Frans sprak.
En ik dacht bij mezelf: die wil
ik terugzien.'** KONING ALBERT

COMPLEET OVERDONDERD

Toeristen aan de Boog van Constantijn, Rome, 1958

Wachtend op de verkiezing van de nieuwe paus, Vaticaanstad, 1958

Albert die de elegante blonde verschijning absoluut opnieuw wil ontmoeten, schakelt ambassadeursdochter Marina Poswick in. Hij vraagt haar enkele uitstappen te organiseren. Ze gaan onder meer dansen in de nachtclub Pipistrello. De prins stuurt ongeremd aan op een relatie. 'Ik vond dat ik haar moest zeggen hoe aantrekkelijk ze was. Ik dacht bij mezelf: het ergste wat mij kan overkomen, is dat ze mij een slag in het gezicht geeft. Ik heb een klein Italiaans autootje gehuurd dat zij mocht besturen en ik heb haar verteld wat ik voor haar voelde. Aangezien zij beide handen op het stuur had, kon ze niet anders doen dan rijden. Ze antwoordde dat het zeer vriendelijk was, maar dat er tijd nodig was om elkaar te leren kennen.' 'Het ging allemaal erg snel. Te snel', zegt Paola later in het tv-programma *Paola, côté jardin*. 'We waren onze adolescentie nog niet helemaal ontgroeid. We waren allebei nog erg jong en we stapten de wereld in zonder er veel van te weten.' Toch zegt ze ja, hoewel ze compleet overdonderd is door de vraag.

*‘Ik vond dat ik haar moest zeggen
hoe aantrekkelijk ze was. Ik dacht
bij mezelf: het ergste wat mij kan
overkomen, is dat ze mij een slag
in het gezicht geeft.’*

KONING ALBERT

Prins Albert vertrekt naar Rome voor de kroning van paus Johannes XXIII, luchthaven van Zaventem, 2 oktober 1958

Prinses Paola in een auto in Rome, 1961

Prins Albert kust zijn verloofde bij zijn aankomst in Rome, 12 mei 1959

Prins Albert en prinses Paola in het Teatro la Fenice, Venetië, 1962

ZINDEREND HART

Ze noemt hem Tino, kort voor 'Albertino', hij noemt haar Lita, van 'Paolita'.

Ze blijven elkaar geregeld ontmoeten. Vanaf dan reist de prins, onder de meest uiteenlopende excuses, voortdurend naar Rome. Desnoods gaat hij zelfs een archeologisch opgravingsterrein bekijken. Albert logeert meestal in de villa van baron Poswick, de Belgische ambassadeur bij het Vaticaan. 'Toevallig' komt Paola dan op bezoek bij haar vriendin Marina, de dochter van de ambassadeur, die tijdens hun uitstappen als chaperonne dienstdoet. In het zinderende hart van de Eeuwige Stad en in de tuinen van de Villa Borghese maken ze hand in hand lange wandelingen. Ze eten *tartufo nero* op de Piazza Navona en voor ze het beseft ontluiken ook bij Paola gevoelens van liefde. Aanvankelijk nog met enig voorbehoud. 'Ik vond Albert een knappe en innemende man, maar hij wilde te snel trouwen. Ik had liever wat langer gewacht om elkaar beter te leren kennen.' In januari 1959 ontmoet Paola de koninklijke familie op een skivakantie in Zwitserland. Intussen weet ze dat er behalve koning Boudewijn en Kuifje nog andere Belgen bestaan. Ze verlopen zich op 13 april van dat jaar, vijf maanden na hun ontmoeting. Ze noemt hem Tino, kort voor 'Albertino', hij noemt haar Lita, van 'Paolita'.

BEZIT KWIJT

Albert en Paola na de aankondiging van hun verloving, Kasteel van Laken, 13 april 1959

Prins Albert vergezelt zijn verloofde op de luchthaven van Zaventem, waar zij naar Rome vertrekt, 15 juni 1959

De romance blijft geheim tot de officiële aankondiging op 12 april 1959. Die dag begint op alle Belgische kranten- en weekbladenredacties de jacht naar nieuws over Alberts uitverkorene. Zij blijkt deel uit te maken van een der oudste adellijke geslachten van Europa dat het oude Rome consuls en pretoren schonk en waartoe ook de vrouw van Julius Caesar behoorde. Een andere roemrijke telg, Cornelius, laat zich tot het christendom bekeren en wordt als Cornelius Rufus de eerste paus van de vroege kerk. De Italiaanse geschiedenis is geplaveid met illustere Ruffo's: krijgers, prelaten, dichters, prinses, hertogen, graven en mecenasen. In de twintigste eeuw raken de Ruffo's, ondanks hun optimistische wapenspreuk *Omnia Bene*, Alles gaat goed, de meeste van hun bezittingen kwijt. Een droeve vaststelling in de wetenschap dat de familie in de elfde eeuw tot de machtigste huizen van Napels behoorde en tot diep in de twaalfde eeuw de plak zwaaide over Calabria, de zuidwestelijke teen van de voet van Italië. Hun naam, titels en voorrechten zijn ze blijven bewaren. Dat is ook de reden dat de jonge Paola uitgenodigd is op de kroning van de paus en Albert op de receptie ontmoet.

'Paola blijkt deel uit te maken van een der oudste adellijke geslachten van Europa dat het oude Rome consuls schonk en waartoe ook de vrouw van Julius Caesar behoorde.'

Prins Albert en prinses Paola in het Koninklijk Paleis van Brussel, 1959

LAATSTE KONING

De Italiaanse prinses heeft voor haar verloving nooit een voet op Belgische bodem gezet. Dat is vreemd want haar betovergrootvader, graaf Jacques Coghen, was de eerste Belgische minister van Financiën. Het is zijn kleindochter Laura Mosselman du Chenoy die in 1877 in Brussel trouwt met Fulco Benjamin Tristano en verhuist naar Napels. Hun zoon Fulco is de vader van Paola. De naam Mosselman duikt in de Brusselse archieven al op in 1359. De familie oefent een heel nieuw en winstgevend beroep uit: vuilnisophaler. De echte sociale opgang komt er in de Franse tijd. Meester-vleeshouwer Jacques Mosselman en brouwersdochter Barbara 't Kint zijn de grootouders van Laura Mosselman. Via Jacques Mosselman, de Brusselse stamvader, is Paola ook verwant met de vrouw van de Franse ex-president Giscard d'Estaing, met de erven van het champagnehuis Veuve Cliquot en met prins Stanislas Ponia-towski, de ex-minnaar van Catharina de Grote en de laatste koning van Polen. Je kunt bezwaarlijk zeggen dat ze van de straat komt.

23

**De Italiaanse prinses heeft voor haar verloving
nooit een voet op Belgische bodem gezet.**

BIJNA DOOD

Paola Margherita Giuseppina Maria Consiglia Ruffo di Calabria wordt geboren in de Toscaanse kustplaats Forte dei Marmi op 11 september 1937 als jongste van de zeven kinderen van prins Fulco Ruffo, cavalerieofficier, piloot en oorlogsheld, en gravin Luisa Gazelli di Rossana e di Sebastiano, ex-hofdame van koningin Helena van Italië en een afstammeling van de Franse generaal Marie-Joseph de La Fayette. De legende wil dat Fulco in de Eerste Wereldoorlog tijdens drieënvijftig luchtgevechten negentien vijandige toestellen heeft neergehaald. Op 6 februari 1918 benoemt koning Albert I van België hem tot ridder in de Leopoldsorde. Later krijgt Fulco het Belgische Oorlogskruis. Na de Eerste Wereldoorlog trouwt hij met gravin Luisa. Het jonge paar gaat in Rome wonen en krijgt in tien jaar tijd zes kinderen: Maria Cristina, Laura, Fabrizio, Augusto,

Giovannella en Antonello. Op 15 maart 1928 wordt Fulco door koning Victor Emanuel III verheven tot prins van Calabrië; hij is dan al graaf, hertog en prins van Sicilië. In 1937, Luisa is dan de veertig voorbij, schenkt ze het leven aan een meisje dat de naam Paola krijgt. Het betekent schattig, pienter en aantrekkelijk. Kenmerken die ze in haar lange leven met glans zal verdedigen. De naam gaat terug op de Bijbelse apostel Paulus die een belangrijke rol heeft gespeeld in de verspreiding van het christelijke geloof. Hij is beroemd om zijn brieven aan onder meer de Romeinen, de Korintiërs en de Filippenzen. Paola zal zich ook de geschiedenis in schrijven met een brief die ze aan haar jongste zoon, Laurent, zal richten wanneer hij in coma op de rand van de dood balanceert. De apostel Paulus was ook beschermheilige van de stad Rome waar Paola het grootste deel van haar jeugd doorbrengt.

NIET BREED

Net als bij Albert is Paola's jeugd getekend door drama's. Ze is amper drie jaar oud wanneer de Tweede Wereldoorlog uitbarst. Haar zus Giovannella sterft in 1941 aan voedselvergiftiging. Haar broer Augusto kiest de kant van de geallieerden en sneuvelt in 1943 op amper achttienjarige leeftijd. 'Ik zie hem nog vertrekken naar het front met zijn rugzak', zegt Paola. 'Hij was zo jong, zo knap.' Prins Fulco kan de dood van zijn twee kinderen moeilijk verwerken. Tijdens de Tweede Wereldoorlog leeft het gezin gescheiden. De prins, sinds 1934 senator, woont in het buitenhuis van de familie in Marina di Massa, een kustplaats ten noorden van Pisa. Moeder Luisa en haar jongste dochter Paola verblijven in een klooster van de augustinessen vlak bij Rome. In augustus 1946 zijn alle leden van het gezin weer samen, maar een maand voor Paola's negende verjaardag overlijdt Fulco aan een hartstilstand. Hij wordt levenloos aangetroffen in zijn studeerkamer. Nog jaren na zijn dood zet Paola overal waar ze logeert een ingelijste foto van hem neer. Na het huwelijk van haar oudste broer Fabrizio en haar zussen Maria Cristina en Laura verhuist ze met haar broer Antonello en haar moeder naar een appartement aan de Via Jacopo Peri in Rome. Ze betrekken er de derde verdieping van een herenhuis. Omdat de familie het niet breed heeft, worden de andere verdiepingen verhuurd.

'Haar zus sterft in de oorlog aan voedselvergiftiging en haar broer sneuvelt op zee als hij nog maar achttien is.'

GEREGELD STRAFSTUDIE

26

**Een briljante studente is zij niet.
Zelfs voor Italiaans moet ze
herexamen doen.**

Paola gaat naar gewone scholen en ze is lid van de meisjesscouts, met als totem *Coccinella*, lieveheersbeestje. Ze volgt lager en middelbaar onderwijs aan het Istituto Villa Pacis, het Istituto Sant'Angelo en het Liceo Volpicella. Haar laatste twee leerjaren wordt ze naar een kostschool in Turijn gestuurd. Een briljante studente is zij niet. In het middelbaar liggen haar resultaten ver beneden het klasgemiddelde. Zelfs voor Italiaans

Paola met haar moeder Luisa, 4 april 1959

moet ze herexamen doen. Ze blinkt alleen uit in gymnastiek, borduren en zingen. De Belgische nonnen die de jonge Paola aan het Romeinse Istituto Villa Pacis gekend hebben, herinneren zich dat ze tijdens het weekend geregeld strafstudie op het internaat moest uitzitten omdat ze ‘een zottigheid had begaan’ of ‘zich niet heeft gekweten van de verplichte rituelen zoals het opmaken van het bed en het maken van het ochtendtoilet in haar cel van de slaapzaal’. Biograaf Mario Danneels zegt daarover: ‘Toen ik de kranige nonnetjes op rust eind jaren negentig in het klooster van Berlaymont, letterlijk in de schaduw van het kasteel van Argenteuil, ging opzoeken en naar de rapporten van Paola Ruffo di Calabria vroeg, antwoordden ze geschrokken: ‘Olala! Daar zeggen we liever niets over.’

Gravin Luisa Gazelli houdt haar pasgeboren dochter Paola vast.
De toekomstige prinses wordt omringd door haar oudere broers en zussen, september 1937